

STUDIUM KONSERWATORSKIE, NOWOSIELCE PRZEWORSKIE, WOJ. PODKARPACKIE.

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W.ŚW.MARII MAGDALENY.

OPIS INWENTARYZACYJNY OBIEKTU I JEGO INTERPRETACJA.

Powstanie kościoła datowane jest na rok 1595. Kościół jest konstrukcją zrębową ociosanych na kant belek modrzewiowych i jodłowych /ściany, więźba/, na podwalinach z drewna dębowego posadowionych na kamiennej podmurówce. Ściany wzmocnione lisicami, w przyziemiu osłonięte sobotami o konstrukcji słupowej z zastrzałami. Więźba dachowa o konstrukcji storczykowej, więźniczka sygnaturki o konstrukcji słupowo zastrzałowej, pokryta blachą miedzianą, dachy pokryte gontami a ściany pionowo deskami. Konstrukcja wieży słupowo-ramowa, korpus i mansardowy dach kryte gontem, izbica deskowana. W przyziemiu poszerzona, murowana kruchta. Stropy płaskie na konstrukcji belkowej, w nawie wzmocnione wsparciem na dwóch słupach. Otwory drzwiowe i okienne prostokątne, drzwi deskowe jedno i dwuskrzydłowe na kutyh zawiasach / kruchta pod wieżą /, drzwi pomiędzy prezbiterium i zakrystią żelazne z okuciami. Prezbiterium na planie prostokąta zamkniętego trójbocznie od wschodu. Nawa szersza od prezbiterium, na rzucie zbliżonym do kwadratu. Płaszczyzna stropu nawy i prezbiterium na tej samej wysokości, utworzona z deskowej podsufitki przytwierdzonej gwoździami do belkowej konstrukcji wspartej w nawie na parze fazowanych słupów. Wyposażenie ruchome kościoła /ołtarz główny, ołtarze boczne, ambona, chrzcielnica z baldachimem, parapet chóru – XVIII wieczne, prospekt organowy – wcześniejszy, obraz tablicowy „Matka Boża Niepokalanie Poczęta”/ po konserwacji. Grupa „Ukrzyżowanie” na belce tęczowej wymaga kompleksowej konserwacji. Na ścianach i stropie kościoła widoczna polichromia wykonana w roku 1955, przemalowana w roku 1977. Po pracach badawczych na obecność polichromii wykonanych w roku 2006, widoczne odkrywki z fragmentami polichromii wcześniejszych.

POWIERZCHNIE ŚCIAN I STROPÓW.

	POWIERZCHNIA
POLICHROMIA ŚCIAN PREZBITERIUM	14 540 dm ²
POLICHROMIA STROPU PREZBITERIUM	7 120 dm ²
POLICHROMIA ŚCIAN NAWY	25 540 dm ²
POLICHROMIA STROPU NAWY	13 440 dm ²

BUDOWA TECHNOLOGICZNA STRATYGRAFIA ŚCIAN I STROPÓW

Stwierdza się występowanie co najmniej 18-tu warstw technologicznych i 6-ciu warstw chronologicznych / I-VI /.

OPIS WARSTW:

I –WSZA WARSTWA CHRONOLOGICZNA / 1595 r./

18-ta warstwa techn. – zręb drewniany: belki ścian z drewna prawdopodobnie modrzewiowego na podwalinach z drewna dębowego.

17-ta warstwa techn. - **pobiała:** położona cienką warstwą jako podkład malowidła, zachowana we fragmencie na ścianie południowej za ołtarzem bocznym w górnej części.

16-ta warstwa techn. – **warstwa malarska:** wykonana w technice kazeiny wapiennej lub chudej tempery, zachowana fragmentarycznie na ścianie południowej nawy za ołtarzem bocznym. Jest fragmentem niewielkiej sceny figuralnej zamkniętej prostą ramą. Prawdopodobnie ślady tej warstwy odkryto w trakcie badań na ścianie północnej i południowej nawy w obrębie lamperii / czerń i czerwień /. Stan zachowania wykluczający możliwość rekonstrukcji.

II –GA WARSTWA CHRONOLOGICZNA / 1775 r /

15-ta warstwa techn. – **zaprawa kredowo-klejowa:** położona w dość grubej warstwie, wyrównująca podłoże, wyprowadzona starannie jako sztablatura, zachowana w stopniu różnym w partiach lamperii i częściowo w prezbiterium. Jest bezpośrednim podkładem pod XVIII w. malowidło.

14-ta warstwa techn. – **warstwa malarska:** prawdopodobnie w technice temperowej, zachowana w różnym stopniu w partii lamperii nawy i prezbiterium /śladowo/. Są to marmoryzacje w kolorze

niebieskim i brązowym, swobodnie malowane, równoczesowe z rokokowym wyposażeniem wnętrza. Czytelna w znacznym stopniu w dolnych partiach ścian, powyżej lamperii raczej nie występuje. Śladowo zachowana na belce tęczowej. Ewentualna rekonstrukcja wątpliwa.

III -CIA WARSTWA CHRONOLOGICZNA / 1875 r. /

13-ta warstwa techn. - deski i zręb drewniany: deski jodłowe stropu i część belek ścian wymienionych w czasie generalnego remontu

12-ta warstwa techn. – gwoździe kute: żelazne kute gwoździe, którymi przytwierdzono deski stropu do belek konstrukcyjnych

11-ta warstwa techn. – zaprawa olejna: pokrywa deski stropu i nowe belki ścian

10-ta warstwa techn.mikstion: jako podkład pod imitację pozłoty

9-ta warstwa techn. – szlagmetal: położony na stropie /gwiazdki/

8-ma warstwa techn. – zabezpieczenie szlagmetal szlakiem: warstwa zabezpieczająca folię mosiężną przed oksydacją

7-ma warstwa techn. – polichromia olejna: lamperia w kolorze brązowym, ściany powyżej w jedolitym różu, na stropie kolor błękitny ze złotymi gwiazdkami

IV -TA WARSTWA CHRONOLOGICZNA / 1936 r. /

6-ta warstwa techn. – kity uzupełniające: wyrównanie powierzchni w miejscach destruktu warstw wcześniejszych

5-ta warstwa techn. – podkład olejny barwny: izolujący warstwy wcześniejsze

4-ta warstwa techn. – przemalowania olejne: przypuszczalnie są toplaszczyny barwne bez ornamentyki /według przekazów prace te wraz z odnowieniem ołtarzy trwały krótko t.j. około trzech tygodni/

V TA WARSTWA CHRONOLOGICZNA / 1955 r. /

3-cia warstwa techn. – podkład olejny: położona pędzlem cienką warstwą stanowi podkład pod malowidło na całej powierzchni ścian i stropów

2-ga warstwa techn. – dekoracja w technice olejnej: nawiązująca do stylu Art-Deco występuje na całej powierzchni ścian i stropów prezbiterium i nawy, dekorację wykonał malarz Szmit z Rzeszowa

VI –TA WARSTWA CHRONOLOGICZNA / 1977 r. /

1-sza warstwa techn. – przemalowania olejne: polichromię odnowił Jan Mitka z Krakowa z zespołem.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

A. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Kościół parafialny w Nowosielcach Przeworskich w swojej historii był przedmiotem szczególnej troski władarzy i parafian. Zwłaszcza w okresie powojennym wykonano ogromnym nakładem finansowym wiele prac architektoniczno – budowlanych i konserwatorskich wyposażenia ruchomego. Prace badawcze na obecność polichromii wykonane w 2006 r. przez konserwatorów dzieł sztuki: Barbarę Czajkowską-Palusińską i Sławomira Stępnia pomogły określić stan zachowania poszczególnych warstw i wyznaczyć kierunek prac konserwatorskich przy polichromii, które

pozwołyby zakończyć główne prace przy wystroju wnętrza obiektu o wyjątkowej wartości historyczno-kulturowej. Proponuje się wykonanie całościowej konserwacji najlepiej zachowanej dekoracji malarskiej nawiązującej do stylu Art-Deco. Proponuje się również wykonanie konserwacji trzech rzeźb grupy „Ukrzyżowanie” z belki tęczowej.

B. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

POLICHROMIA STROPU I ŚCIAN PRESBITERIUM ORAZ NAWY WRAZ Z BELKAMI KONSTRUKCYJNYMI

1. Odczyszczenie powierzchni z zabrudzeń.
2. Podklejenie warstw odspojonych od podłoża drewnianego.
3. Usunięcie przemalowań olejnych z 1977 r.
4. Dezynsekcja drewna w miejscach działania drewnojadów.
5. Impregnacja strukturalna stoczonego przez drewnojady drewna.
Zastosowanie roztworu żywicy akrylowej w rozpuszczalnikach organicznych.
6. Uzupelnienie destruktu podłoża drewnianego litym drewnem tego samego gatunku /ubytki większe/ i kitami drewnopochodnymi na bazie roztw. żywicy akrylowej i trocin /ubytki powierzchniowe/.
7. Położenie zapraw wyrównujących emulsyjnych lub olejno-żywicznych na uzupełnieniach ubytków drewna.
8. Utrwalenie powierzchni polichromowanych niskoprocentowym roztworem żywicy akrylowej lub położenie pośredniego werniksu.
9. Punktowanie i scalenie kolorystyczne polichromii farbami Restauro-Meimmeri i olejno-żywicznymi.
10. Położenie półmatowego końcowego werniksu na bazie żywicy policykloheksanonowej.

TRZY RZEŻBY GRUPY „UKRZYŻOWANIE” Z BELKI TĘCZOWEJ

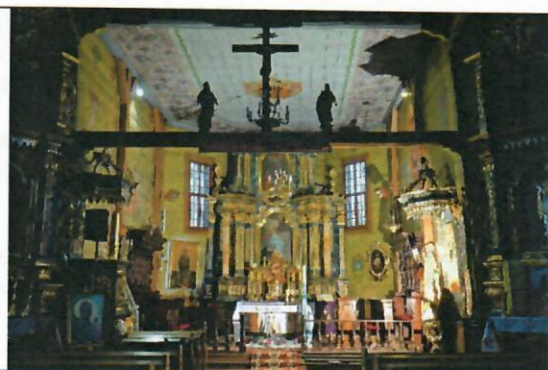
1. Demontaż rzeźb.
2. Wstępne odczyszczenie z zabrudzeń.
3. Podklejenie odspojonych od podłoża warstw.
4. Usunięcie nawarstwień wtórnych, przemalowań i kitów.
5. Dezynsekcja drewna zaatakowanego przez drewnojady.
6. Impregnacja roztw. żywicy akrylowej.
7. Uzupelnienie ubytków drewna.
8. Uzupelnienie ubytków zaprawą kredowo-klejową.
9. Wykonanie prac pozłotniczych.
10. Punktowanie ubytków polichromii farbami Restauro-Meimeri.
11. Położenie półmatowego werniksu końcowego firmy „Talens”.
12. Montaż rzeźb na ich pierwotnym miejscu eksponowania.

Poszczególne etapy prac konserwatorskich będą dokumentowane fotograficznie a po zakończeniu prac wykonana zostanie całościowa dokumentacja konserwatorska opisowa i fotograficzna.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot.1 Bryła kościoła wraz z wieżą od strony północnej

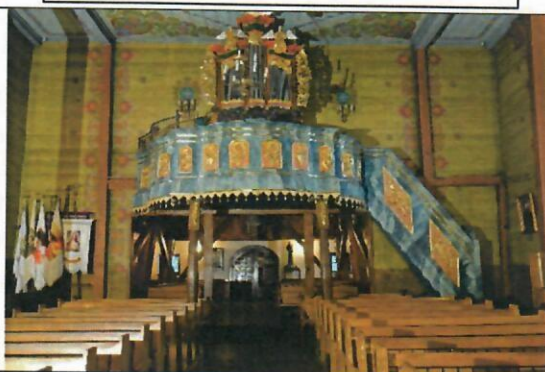
Fot.2 Prezbiterium kościoła z grupą pasyjnych rzeźb na belce tęczowej.

Fot.3 Ściany prezbiterium po obu stronach ołtarza głównego.

Fot.4 Grupa rzeźb pasyjnych na belce tęczowej. Widok od nawy gł.

Fot.5 Polichromia zachodniej ściany nawy.

Fot.6 Polichromia stropu nawy nad chórem i prospektem.